

เมื่อผมไป Upgrade ตัวเองในลอนดอน

ดร. ครรชิต มัลลียงศ์

เมื่อกลางเดือนมิถุนายน 2548 นี้ ผมเดินทางไปนครลอนดอน ประเทศอังกฤษเพื่อเข้าร่วมประชุมวิชาการ European SEPG เป็นเวลา 2 วัน แต่ที่จั่วหัวเรื่องว่าไป Upgrade ตัวเองนั้น ก็เพราะต้องไปเข้าสัมมนายกระดับตัวเองกับทางสถาบันวิศวกรรมซอฟต์แวร์ หรือ SEI ด้วย พุดง่าย ๆ ก็คือ ตัวผมนั้นเริ่มจะเรื้อรังในด้านวิชาการเสียแล้ว จำเป็นต้องไปยกระดับตัวเองให้ทันกับวิชาการที่ทางสถาบัน SEI กำหนด

คำว่า SEPG นั้นเปิดพจนานุกรมก็คงหาไม่พบ เพราะคำนี้ย่อมาจากคำเต็มว่า Software Engineering Process Group หมายถึงกลุ่มคนที่มาช่วยกันพิจารณาปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านซอฟต์แวร์ขององค์กร และจัดตั้งขึ้นตามแนวคิดของโมเดล SW-CMM ที่ทาง SEI คิดขึ้นเมื่อสิบปีมาแล้ว

SW-CMM เป็นกรอบในการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้ประสบความสำเร็จ นั่นคือพัฒนาแล้วได้ตรงกับที่หน่วยงานต้องการ ทำงานได้ถูกต้อง ใช้ง่าย ดูแลรักษาง่าย และมีความมั่นคงดี SEI คิดค้นแนวทาง SW-CMM ขึ้นให้แก่กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ใช้สำหรับประเมินบริษัทผู้พัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อดูว่าบริษัทใดสมควรจ้างมาทำงานให้หรือไม่ ต่อจากนั้นก็กลายเป็นเครื่องมือสำหรับแต่ละบริษัทจะประเมินขีดความสามารถในการพัฒนาซอฟต์แวร์ของตนเองว่าดีพอหรือไม่ ต้องปรับปรุงในที่ใดบ้าง

มาสองปีที่แล้ว SEI ได้ประกาศเลิกใช้ SW-CMM และเปลี่ยนมาสนับสนุนแนวคิดหรือกรอบแบบใหม่ที่เรียกว่า CMMI แทน CMMI นั้นย่อมาจาก Capability Maturity Model Integration เป็นกรอบที่ได้จากการรวมแนวคิด CMM สำหรับงานด้านซอฟต์แวร์ ด้านระบบ และ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าด้วยกันจนกลายเป็นกรอบแบบใหม่ที่เพิ่มขึ้นและดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากพัฒนาแนวคิดใหม่แล้ว สถาบัน SEI ยังประกาศให้เลิกใช้แนวคิด SW-CMM แบบเดิมไปด้วย ดังนั้นในเมื่อผมได้รับอนุญาตให้เป็นอาจารย์ผู้สอน และ ผู้ประเมินหลักทางด้าน SW-CMM อยู่แล้ว ก็จำเป็นต้องเข้าเรียนวิชา CMMI กันใหม่ ซึ่งผมก็ต้องเรียนไปถึง ๔ วิชาจึงได้รับอนุญาตให้เป็นผู้สอนวิชา Introduction to CMMI และ เป็น CMMI Lead Appraiser

ปัญหาก็คือ SEI ส่งข่าวมาว่าวิชาที่เขาอนุญาตให้ผมสอนนั้น เขาจะให้เลิกสอนในปลายปีนี้ แต่ให้เปลี่ยนไปสอนวิชาที่จัดเตรียมเนื้อหาให้ใหม่แทน และผมต้องไป upgrade ตัวเองก่อนมิฉะนั้นก็จะหมดสิทธิ์สอน ส่วนการประเมินที่ผมได้รับอนุญาตให้ประเมินได้นั้นมีวิธีการประเมิน ๓ แบบ ผมเรียนการประเมินหลักมาแล้ว แต่คราวนี้เขาได้จัดการประเมินแบบย่อยออกมาอีก ๒ วิธี เขาก็ขอให้ผมไป upgrade เพื่อให้ประเมินอีกสองวิธีย่อยนี้ได้ด้วย

การ upgrade นี้ไม่คิดเงินครับ แต่ที่หนักก็คือค่าเดินทางและค่าที่พัก เพราะโรงแรมที่เขาจัดสัมมนาและจัดให้ผู้เข้าประชุมพักกันนั้นคิดค่าที่พักถึงคืนละ 119 ปอนด์ คิดเป็นเงินไทยก็ตกประมาณแปดพันบาท การจัด upgrade นี้ไม่ได้จัดบ่อย ปีหนึ่งจัดเพียงสองสามครั้งเอง หากผมไม่ไป upgrade ก็จะหมดสิทธิ์ทำอะไรอีกหลายอย่าง ดังนั้นผมก็เลยต้องไปอังกฤษในคราวนี้ไปเลยครับ

ในเมื่อพูดถึงเรื่อง CMMI แล้วขอขยายความตอนหนึ่งว่า เป็นรูปแบบของการปรับปรุงกระบวนการพัฒนางานในองค์กร ทั้งงานที่เป็นการผลิต (product) และ งานที่เป็นกระบวนการ (process) แต่เดิมมานั้นรูปแบบนี้เกิดขึ้นจากการพยายามปรับปรุงการพัฒนาซอฟต์แวร์ จึงมีชื่อว่า SW-CMM แต่เวลานี้ได้ขยายออกไปแล้ว และเชื่อว่าจะนำไปใช้กับงานอะไรก็ได้ ตั้งแต่การบริหารการผลิตซอฟต์แวร์แบบเดิม การบริหารโรงงานอุตสาหกรรม ไปจนถึงการจัดการหน่วยงานในภาครัฐ แต่การนำไปใช้นั้นต้องนำแนวทางของ CMMI ไปกำหนดวิธีการใช้ให้เหมาะสมกับงานครับ และการนำไปใช้ก็ต้องเรียนในหลักสูตร Introduction to CMMI ซึ่งเวลานี้ในเมืองไทย มีคนที่ได้รับอนุญาตให้สอนได้คนเดียวคือผมเอง ความจริงมีคนไทยอีกคนหนึ่งที่ได้รับอนุญาตให้สอนได้ คือคุณสุกัญญา แห่งบริษัทรอยเตอร์ แต่เธออยู่ที่อังกฤษครับ เมื่อนำแนวคิด CMMI ไปใช้แล้ว อยากทราบว่า การใช้นั้นได้ผลทำให้กระบวนการทำงานดีขึ้นแค่ไหนก็ต้องประเมินครับ และเวลานี้ก็มีผมอีกนั้นแหละที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประเมินได้ เข้าใจว่าเวลานี้มี ดร. สมนึก ศิริโต ไปเรียนเป็นผู้ประเมินมาแล้ว แต่ยังไม่ทราบว่าได้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ครบหมดแล้วหรือยัง

มีอาจารย์บางท่านอยากได้รับอนุญาตให้สอน CMMI ได้ด้วย เพราะต้องการเผยแพร่ให้ลูกศิษย์ในมหาวิทยาลัยทราบ ปัญหาคือถ้าอยากจะเป็นอาจารย์ที่ได้รับอนุญาตแบบผม ก็จะต้องมีขั้นตอนต่อไปนี้ครับ คือ 1. จะต้องเจรจากับทางเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งประเทศไทย ให้เป็นผู้สนับสนุน เพราะการเป็นอาจารย์สอนจะต้องสังกัดกับหน่วยงานที่เป็น partner ของ SEI ซึ่งเวลานี้ก็มีที่เดียวคือที่เขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์นี้แหละครับ 2. ต้องเรียนผ่านหลักสูตร Intro to CMMI แล้วก็ไปเรียนหลักสูตร Intermediate CMMI ซึ่งเวลานี้มีเปิดสอนสามแห่งครับ คือที่ฟิตส์เบิร์ก สหรัฐอเมริกา, แฟรงก์เฟิร์ต เยอรมนี, และ มหาวิทยาลัยกรีฟิธส์ ออสเตรเลีย ครับ หลักสูตรแรกไม่มีสอบ แต่หลักสูตรหลังมีครับ 3. ต้องไปผ่านหลักสูตร CMMI Instructor ซึ่งนาน ๆ เปิดที และมีการสอบด้วย 4. ต้องเชิญอาจารย์จาก SEI มาเป็นผู้ประเมินความสามารถในการสอน CMMI จริง ๆ นั่นคือ เมื่อผ่านหลักสูตร CMMI Instructor แล้วก็ต้องเตรียมการสอนผ่านทางเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และนัดหมายให้ทาง SEI ส่งอาจารย์มาประเมินครับ หากผ่านเรียบร้อย ก็จะได้รับอนุญาตครับ ได้เป็นอาจารย์แล้วปัญหายังไม่หมดครับ เพราะถึงแม้จะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยอยู่เอง และจะสอนให้นักศึกษารู้จัก CMMI ก็จะนำสไลด์ในหลักสูตรไปใช้สอนไม่ได้ครับ การสอนจะต้องเก็บเงินและแจ้งให้ทาง SEI ทราบชื่อคนเรียนทุกครั้ง และ...สะแอม...ต้องจ่ายเงินให้ SEI เป็น

รายหัวด้วยครับ เมื่อผมถามว่าทำไมถึงต้องเป็นเช่นนี้ ก็ได้รับคำตอบว่า มันเป็นเรื่องธุรกิจ หากนำไปสอน นักศึกษาฟรี ๆ แล้วจะมีใครมาเสียเงินให้ partner กับ SEI ละ

ผมมาลอนดอนหลายครั้งแล้ว แต่ก็ยังสำรวจลอนดอนไม่หมด มาคราวนี้ผมตัดสินใจไปสำรวจ British Museum ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่มาก คราวที่แล้ว ๆ มาผมมีตัวต่อ ๆ มอง ๆ อยู่แถว พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ และ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ซึ่งแต่ละแห่งก็ใหญ่มากเช่นกัน มาคราวนี้จึงได้เดินดูสิ่งของที่รวบรวมไว้อย่างจุใจ ที่นี่มีคนมาเที่ยวชมมากทีเดียวครับ ที่สำคัญคือเขาไม่เก็บเงินค่าดู ต่างไปจาก พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และธรรมชาติวิทยา แต่เขาก็ตั้งตู้รับบริจาคไว้ด้วย คนที่มาศึกษาหรือเที่ยวชมหากประทับใจมากก็บริจาคให้เขาได้

ผมสังเกตเห็นว่าคนที่มาเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์นั้นไม่ได้มีแต่คนต่างชาติเท่านั้น คนอังกฤษเองก็มีมาก และที่เป็นเด็กนักเรียนที่ทางครูอาจารย์พามากก็มากเช่นกัน สิ่งของที่เขาดำเนินการนั้นมีบางส่วนที่เขาเขียนป้ายว่ากรุณาอย่าจับต้อง ความจริงสิ่งที่หวงจริง ๆ ก็วางไว้ในตู้กระจก สัมผัสไม่ได้อยู่แล้ว แต่สิ่งของที่จัดแสดงจำนวนมากที่เป็นหิน เป็นจารึก หรือ เป็นประติมากรรมที่ไม่ได้หวงแหนมากนัก เขาก็ปล่อยให้ตามสบาย สิ่งของเหล่านี้แหละครับที่บรรดาเด็กนักเรียนพากันวิ่งมาลูบคลำกันอย่างสนุก

การลูบคลำนั้นเขาใช้คำว่า Hands on และเขาก็มีวัตถุโบราณให้ลูบคลำหลายจุดด้วยกัน เป็นวัตถุโบราณจริง ๆ ครับ จุดหนึ่งคือเหรียญโบราณ มีทั้งเหรียญทองคำแท้ เหรียญเงิน เหรียญทองแดง และเหรียญโลหะอื่น ๆ มีรวมกันสักสิบกว่าเหรียญ เป็นของแท้ทั้งนั้น เขาให้ผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครมานั่งกำกับและอธิบายเหรียญเหล่านี้ และอนุญาตให้เราหยิบขึ้นมาพินิจพิเคราะห์หรือใช้แว่นขยายส่องก็ได้ อีกจุดหนึ่งก็มีพวกเศษกระเบื้องและโลหะที่เป็นของโบราณให้ลูบคลำพร้อมมีคนอธิบายด้วยเช่นกัน วิธีนี้ดีมากครับ แต่ถ้ามาใช้ในเมืองไทย อาจทำให้ท่านผู้สูงอายุเหล่านี้หัวใจวาย เพราะคงจะมีคนเลวมาหลอกล่อเอาสิ่งของเหล่านี้ไป ทำให้ท่านผู้เฒ่าที่มาคอยเฝ้าต้องเสียเงินใช้คืนเอง

ข้อน่าสังเกตอีกอย่างก็คือ คนที่มาชมแบบพินิจพิเคราะห์อย่างละเอียดจริง ๆ นั้นมีน้อย คนส่วนใหญ่พากันเดินชมพอให้เห็นว่าเป็นอะไรเท่านั้นเอง ไม่ได้ชื่นชมกับความงามหรือเข้าใจในสิ่งที่เห็นนั้นมากนัก ผมเองใช้เวลาอยู่ในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ถึงสามปายด้วยกัน พร้อมกันนั้นก็พยายามนึกไปด้วยว่าคนที่สร้างสิ่งของเหล่านั้นเป็นใคร คิดอย่างไร เขาทำสิ่งที่นำมาแสดงนั้นอย่างไร

ความจริงสิ่งต่าง ๆ ที่น่าชื่นชมในเมืองไทยยังมีอีกมาก แต่เราต้องเรียนรู้ที่จะชื่นชม และเรียนรู้ที่จะเห็นความสำคัญและคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ โชคร้ายที่ระบบการศึกษาของเราไม่ได้ช่วยให้คนไทยมีความรักในความงามอันเป็นทิพย์เลย ดังนั้นในบ้านเมืองของเราจึงมีแต่สิ่งที่น่าเกลียดไร้ความงดงามเต็มไปหมด

ผมเชื่อว่าหากเราสามารถยกระดับจิตใจของเยาวชนรุ่นหลังให้เข้าใจความงามอันเป็นสากล และรู้จักชื่นชมกับสิ่งต่าง ๆ อันมีทั้งความสวยงามและความน่าอัศจรรย์ใจ ทั้งในส่วนที่เป็นผลงานของธรรมชาติและผลงานของมนุษย์แล้ว เยาวชนของเราจะไม่ต้องหมกมุ่นกับเรื่องไร้สาระที่เป็นข่าวอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันในระยะนี้ได้

ไปอังกฤษคราวนี้เป็นเพียงระยะสั้น ผมไม่ค่อยเห็นความเปลี่ยนแปลงก็มากนัก นอกจากพบว่าบรรดาพนักงานตามโรงแรมและห้างร้านในระดับหนุ่มสาวนั้นเป็นคนต่างชาติหลายคน ไม่ใช่ต่างชาติแบบเอเชีย นะครับ แต่น่าจะเป็นทางยุโรปหรือยุโรปตะวันออกนี้แหละ เพราะบางคนก็พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ บางคนถามอะไรก็ไม่รู้เรื่อง สิ่งที่ผมชื่นชอบเมื่ออยู่ในอังกฤษก็คือร้านหนังสือ เพราะหนังสือของเขามีมากมายจริง ๆ แม้ว่าแต่ละเล่มจะมีราคาแพง แต่เรื่องเดียวกันที่วางขายลดราคาในร้านจำพวก Book Warehouse ก็มีและราคาถูกกว่ากันมาก ผมเชื่อว่าหากประเทศไทยมีผู้เขียนและพิมพ์หนังสือดี ๆ ออกมา มาก ๆ เชื่อว่าคนไทยก็คงจะเก่งมากขึ้นด้วย แต่...ต้องเปลี่ยนนิสัยมาเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือด้วยนะครับ